



ДОВІДНИК З ЯКОСТІ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Дніпровський гуманітарний університет

м. Дніпро, 2022

СХВАЛЕНО Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

протокол від «30» серпня 2022 року, № 12.

РЕКОМЕНДОВАНО до друку Науково-методичною радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

протокол від «25» серпня 2022 року, № 12.

Довідник розроблений в межах системи забезпечення якості освітньої діяльності Університету для інформування студентів з питань внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти..

Довідник ґрунтуються на вимогах та критеріях для оцінювання якості освітньої діяльності та якості освітніх послуг в Університеті та охоплює освітнє середовище, академічну доброчесність, організацію освітнього процесу, якість науково-педагогічної та навчальної діяльності, систему оцінювання навчальних досягнень студентів.

Видання розраховане на здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та співробітників Університету.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ДОВІДНИК З ЯКОСТІ	6
А	6
Б	9
В	10
Г	11
Е	12
З	12
І	13
К	14
М	17
Н	17
О	20
П	22
Р	24
С	25
Т	29
Ф	30
Я	30
ПІСЛЯМОВА	31

ПЕРЕДМОВА

Головною метою діяльності сучасного закладу освіти є надання якісних освітніх послуг, які спрямовані на отримання кожним студентом якісної освіти. Чим же визначається якість освіти? В першу чергу якість освіти визначається якістю носія знань – викладача, який повною мірою володіє сучасними та інноваційними методами та методиками передачі знань студентам. Значний вплив на якість освіти має науково-технічний прогрес, який призводить до появи безлічі нових технологій (виробничих, інформаційних), предметів та засобів праці і, відповідно, суттєво впливає на методи та технології навчання. Поєднання цих двох складових дає комплексну характеристику якості освіти, що відображає ступінь відповідності рівня отриманих знань (результатів навчання) вимогам стандартів вищої освіти та ринку праці.

Беззаперечним є той факт, що у центрі освітнього процесу стоїть споживач освітніх послуг – знань – здобувач вищої освіти (студент). Саме для нього проводяться лекції та семінари, пишуться підручники та посібники, розробляються нові освітні технології. І з точки зору споживача освітніх послуг – студента – дійсно якісна освіта це не стільки обсяг та якість знань, скільки сформованість у нього за весь період навчання майбутнь найголовнішої компетентності – здатності використовувати отримані знання у вирішенні професійних завдань, швидко адаптуватися до змінюваних та невизначених умов професійної діяльності, а також наявність навичок самостійного пошуку та аналізу інформації, прийняття власних відповідальних рішень.

Університет, удосконалюючи внутрішню систему забезпечення якості освіти, проводить політику, спрямовану на постійне поліпшення освітнього середовища й освітньої діяльності, залучення до процесу удосконалення та розвитку всіх учасників освітнього процесу – викладачів, співробітників та студентів, тим самим забезпечуючи інформаційну прозорість освітньої, наукової, міжнародної, господарської та фінансової діяльності.

Університетська спільнота розуміє, що її головною метою є досягнення кожним випускником освітнього ідеалу – стати дійсно освіченою людиною з дійсно вищою освітою, яка здатна навчатись впродовж життя. Кожний з членів університетської спільноти робить свій внесок у формування фахівця не тільки обізнаного, але й тямовитого, не тільки навченого, але й вихованого. Кожний з нас долучається до підготовки

фахівця не тільки до професійної діяльності, а й до тривалого життя, впродовж якого він може поміняти багато місць своєї професійної діяльності та кожного разу здатного знайти себе знову завдяки тим якостям, які були закладені в ньому в Університеті.

Досягти цієї мети можливо лише за рахунок дійсно інформаційної відкритості та налагодження ефективної комунікаційної складової освітнього середовища. І цей Довідник виступає інструментом комунікації між всіма учасниками освітнього процесу з питань якості освіти та освітньої діяльності, зокрема. Автори намагалися надати допомогу студентам Університету в розумінні сутності основних понять, що виступають складовими, формують та забезпечують якість освіти.

Довідник побудований за принципом словника, в якому наводяться основні поняття, що відображають сутність та характеризують якість освіти та якість освітньої діяльності.

Під час укладання Довідника колектив авторів додатково, окрім загальнодержавної нормативної бази, використав, проаналізував (за необхідності – інтерпретував до особливостей діяльності Університету) інформацію з відкритих джерел електронних ресурсів – сайтів (включаючи нормативну базу) вітчизняних і закордонних закладів вищої освіти, національних та міжнародних установ і асоціацій, рекомендації Міністерства освіти і науки України, освітню і наукову періодику, дані національних та міжнародних звітів з питань якості освіти тощо. Основні визначення, використані авторами, наводяться у тлумаченні чинного законодавства України в галузі освіти, наукової і науково-технічної діяльності.

ДОВІДНИК З ЯКОСТІ

А

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом.



Академічна культура – система цінностей, норм, правил, зразків поведінки, способів діяльності, принципів спілкування, які визначають професійну діяльність в освіті й науці.

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту» правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

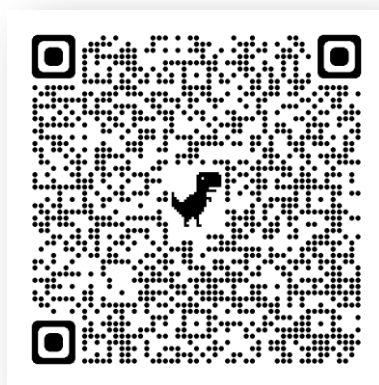


Академічне шахрайство:

- ✓ списування – використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації чи допомоги під час оцінювання результатів навчання;
- ✓ використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо);

- ✓ фальсифікація або фабрикація інформації, наукових результатів і наступне використання їх в академічній роботі;
- ✓ проходження процедур контролю знань підставними особами;
- ✓ придбання або отримання виконаних на замовлення академічних текстів у інших осіб та подання їх як власних результатів навчальної та/або наукової діяльності;
- ✓ підроблення підписів у офіційних документах (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо);
- ✓ посилення на джерела, які не використовувалися в роботі;
- ✓ здавання різними особами робіт з однаковим змістом.

Академічна довідка – офіційна виписка, структурований опис навчальних досягнень здобувача вищої освіти за певний період навчання, що містить відомості про програмні результати навчання, назви освітніх компонентів та складені заліки і екзамени здобувачем вищої освіти, який відрахований із закладу вищої освіти до завершення навчання за освітньою програмою.

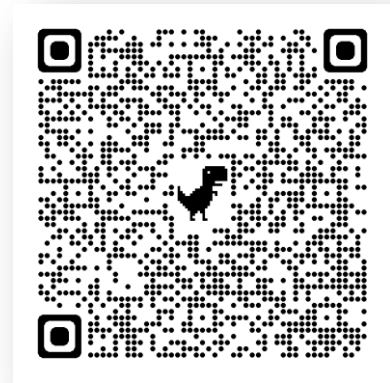


Академічна заборгованість – це встановлення невиконання здобувачем вищої освіти навчального плану, яке виникає в разі, якщо:

- 1) на початок поточного семестрового контролю, що визначений навчальним планом для певного освітнього компонента (навчальна дисципліна, практика, курсова робота), здобувач вищої освіти набрав менше балів, ніж визначена у робочій програмі цього компонента межа незадовільного навчання;
- 2) під час семестрового контролю з будь-якого освітнього компонента (навчальна дисципліна, практика, курсова робота) здобувач вищої освіти отримав менше балів, ніж визначена в Університеті межа незадовільного навчання.

Академічна заборгованість у здобувача вищої освіти виникає у разі, коли за результатами заліково-екзаменаційної сесії з будь-якого освітнього компонента (навчальна дисципліна, практика, захист курсової роботи) отримав менше, **ніж 60 балів**.

Академічна різниця – це розбіжність між навчальними планами, за яким здобувач вищої освіти навчався і за яким бажає навчатися при переведенні, поновленні або зарахуванні на навчання для здобуття вищої освіти за будь якою формою навчання (денна, заочна).



Акредитація – процедура, у ході якої національний орган (Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти) як постійно діючий колегіальний орган з питань реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти документально засвідчує право зкладу вищої освіти провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації, відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення.



Акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання якості освітньої програми.

Апеляція – письмове звернення здобувача вищої освіти про оскарження результатів оцінювання знань та вмінь під час екзаменаційних сесій чи підсумкової атестації.

Апеляційна комісія – комісія, яка створюється наказом ректора не пізніше ніж за два тижні до початку роботи Екзаменаційної комісії з проведення підсумкової атестації або за фактом надходження апеляцій про

оскарження результатів складання підсумкових контролів (залік, екзамен) з метою захисту прав випускників та здобувачів вищої освіти та розгляду їх апеляцій щодо результатів складання атестації або підсумкових контролів (залік, екзамен).

Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Аудиторні години – години, які витрачаються здобувачем вищої освіти/науково-педагогічним працівником на відвідування/проведення аудиторних навчальних занять.

Б

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується Університетом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти Університет має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.



Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Визначаються наступні форми булінгу:

✓ **фізичний булінг** – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знущання, образливі жести або дії, пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка,

грабіж, ховання особистих речей жертви), фізичні приниження та ін;

✓ **сексуальний булінг** – підвид фізичного, означає дії сексуального характеру, важко розпізнається, жертва сексуального булінгу панічно боїться розповісти про це іншим особам, замикається у собі, категорично відмовляється надавати будь-яку інформацію, може вчиняти спроби суїциду;

✓ **психологічний булінг** – насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість жертви.

✓ **вербальний булінг** – образливе ім'я, з яким постійно звертаються до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкот та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;

✓ **кібербулінг** – новітній спосіб знущання з використанням електронних засобів комунікації, який включає: приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету. «Зброєю» кібербулера стають соціальні мережі, форуми, чати, мобільні додатки тощо. Будь-які її форми мають на меті дошкулити, нашкодити чи принизити людину віртуально дистанційно, без фізичного насильства;

✓ **мобінг (з англійської – банда)** – це колективне систематичне знущання, регулярне цькування, спрямоване на професійну дискредитацію колеги по роботі, навчанню;

✓ **харасмент** – домагання, примушення, знущання, шантаж, погроза, психологічна травля, що ображає та принижує честь, гідність, самоповагу іншої людини, викликає відчуття нікчемності.

В



Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Г

Галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

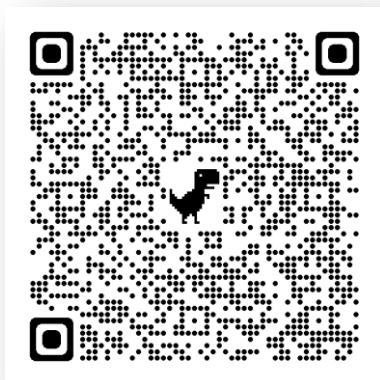
Гарант освітньої програми – науково-педагогічний працівник, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю та є штатним працівником Університету. Гарант освітньої програми на першому (бакалаврському) рівні повинен мати стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 5 років. Гарант освітньої програми на другому (магістерському) рівні повинен мати стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років. Гарант несе відповідальність за якість освітньої програми та періодично звітує перед Вченою радою Університету щодо стану її реалізації.



Графік освітнього процесу – складова навчального плану, за яким визначаються періоди теоретичної та практичної підготовки, підсумкового контролю (сесій та атестації), а також канікулярні періоди. Графік освітнього процесу є основою для складання розкладів навчальних занять, заліково-екзаменаційних сесій та підсумкової атестацій.

Група сприяння академічній доброчесності (далі – Група) – дорадчий орган, що наділяється правом приймати і розглядати заяви щодо порушення Кодексу академічної доброчесності та надавати пропозиції адміністрації Університету щодо розв'язання ситуації, яка стала розглядом Групи. Створюється з метою моніторингу дотримання членами університетського колективу моральних та правових норм академічної доброчесності в Університеті. До складу Групи входять гаранті освітньо-професійних програм, що реалізуються в Університеті, завідувачі кафедр, представники науково-педагогічних працівників, фахівців із забезпечення якості освіти, представники студентського самоврядування, інші посадові особи Університету.

Е



Екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни (окремої її завершеної частини) за семестр, що проводиться як контрольний захід. Кількість екзаменів в одному навчальному семестрі (у заліково-екзаменаційній сесії) не повинна перевищувати п'яти.

Екзаменаційна комісія – комісія, що створюється наказом ректора Університету для проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти. Атестація здійснюється після завершення теоретичного та практичного навчання за відповідною програмою вищої освіти.

З

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з дисципліни (окремої її завершеної частини) на підставі результатів виконаних ним контрольних завдань і певних видів роботи під час навчальних занять (поточний контроль), а також завдань, винесених на самостійне опрацювання (самостійна (індивідуальна) робота).

Заліковий кредит – одиниця виміру навчального навантаження, необхідного для засвоєння змістових модулів або блоку змістових модулів.

Здобувач вищої освіти – особа, яка навчається в Університеті для здобуття освітнього ступеня «бакалавр», «магістр» за відповідною освітньою програмою.

Загальні компетентності – компетентності, які формуються у здобувача вищої освіти в процесі навчання за певною освітньо-професійною програмою, але мають універсальний характер і можуть бути перенесені із контексту однієї освітньої програми в іншу.

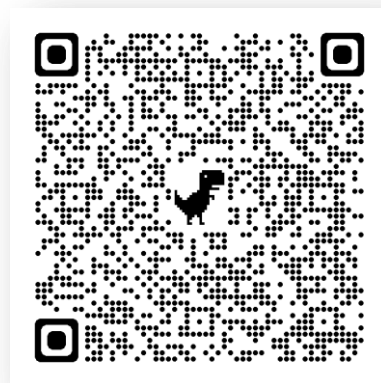
Заочна форма здобуття освіти – спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання очної форми освіти під час короткочасних сесій і самостійного оволодіння освітньо-професійною програмою у проміжку між ними.

I

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі студентом видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в Університеті може бути реалізована через індивідуальний навчальний план.

Індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем вищої освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем вищої освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.

Індивідуальний графік навчання – документ, який встановлює часові особливості реалізації індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти загалом або його частини упродовж певного семестру. Індивідуальний графік навчання має бути спрямованим на індивідуалізацію навчання, посилення самостійної роботи здобувачів вищої освіти під час опанування теоретичних знань та набуття практичних навичок за умов обов'язкового консультування науково-педагогічним працівником, підвищення рівня підготовки майбутніх фахівців та розкриття їхніх індивідуальних здібностей.



Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час

повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям. Така навчальна діяльність не обов'язково цілеспрямована та структурована, не фіксується документально, але сприяє розширенню професійних знань та умінь і є однією з ключових компетентностей особистості. Форми інформальної освіти: одноразові лекції, відеоуроки, медіа-консультації, спілкування у сім'ї, з колегами, читання спеціалізованих журналів, телебачення, відео, незаплановані випадкові бесіди.

К

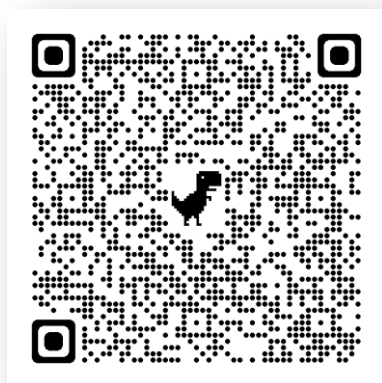
Кафедра – базовий структурний підрозділ Університету, що провадить освітню, методичну та наукову діяльність за певною спеціальністю (спеціалізацією) чи міжгалузевою групою спеціальностей. До складу кафедри входить не менше п'яти науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, і не менш як три з них мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.



Кваліфікація освітня – визнана Університетом та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом вищої освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей). У дипломі бакалавра, магістра зазначається кваліфікація, що складається з інформації про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність та спеціалізацію.

Кваліфікація професійна – кваліфікація, яка присуджується на підставі виконання вимог професійних Стандартів, що діють у сфері праці, і відображають здатність особи виконувати завдання і обов'язки певного виду професійної діяльності. Професійні кваліфікації надаються роботодавцями або спільно з ними, або за встановленими за їх участю правилами.



Кваліфікаційна робота – наукове дослідження, що є необхідною і найцікавішою формою реалізації інтелектуальної діяльності здобувача вищої освіти, а залучення до наукового пошуку, перші самостійні відкриття створюють особливу атмосферу, яка стимулює творчий розвиток інтелектуальних сил особистості. Закріплення цих навичок відбувається через публікацію результатів найцікавіших досліджень в збірниках студентських наукових робіт з попереднім рецензуванням, апробацію у виступах на наукових конференціях

Кодекс академічної доброчесності Університету – документ, що установлює загальні етичні принципи та правила поведінки, якими мають керуватися студенти, викладачі, адміністрація та співробітники Університету під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності, визначає політику і процедури забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності в Університеті, види відповідальності за конкретні порушення академічної доброчесності.



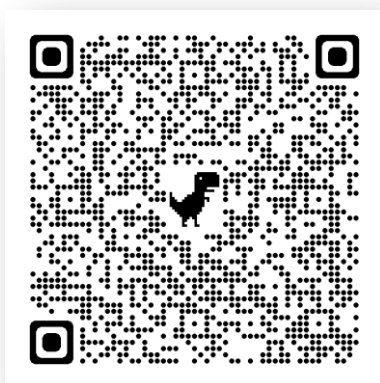
Комісія з етики та вирішення конфліктів – постійно діючий колегіальний дорадчий орган, метою якого є сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів професійної та навчальної діяльності, загальнолюдських моральних та етичних норм, розв'язанню етичних конфліктів між членами університетської спільноти, створенню сприятливої атмосфери взаємовідносин між керівництвом Університету, науково-педагогічними працівниками, співробітниками та здобувачами вищої освіти, формування стійкого позитивного морального клімату.

Кредит ЄКТС – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

Компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Консультація – вид навчального заняття, на якому здобувач вищої освіти отримує від науково-педагогічного працівника відповіді на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їхнього практичного застосування.

Конкурсна наукова робота – наукова робота здобувача вищої освіти проблемно-дослідницького характеру, яка відображає методологію, процес, результати власних дослідницьких пошуків та відповідає віковим інтересам і пізнавальним можливостям. Робота містить дані особисто проведеного дослідження із використанням як теоретичних, так і емпіричних методів; результати їх опрацювання, аналізу та узагальнення; посилання на відповідні наукові джерела; відображати власну позицію дослідника.



Курсова робота – це науково-технічний документ, який містить вичерпну систематизовану інформацію за обраною темою, передбачає виклад матеріалу на основі аналізу спеціально підібраної літератури та самостійно проведеного дослідження, вона передбачає опанування здобувачем вищої освіти основних етапів, прийомів і методів наукових досліджень, формування навичок пошуку, опрацювання та аналізу необхідної інформації, оформлення результатів досліджень.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах. Об'єктом оцінювання у системі вищої освіти є результати навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, які вони демонструють під час аудиторної роботи та самостійного опанування матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни та освітньо-професійною програмою підготовки фахівця певного рівня, зокрема.

М

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

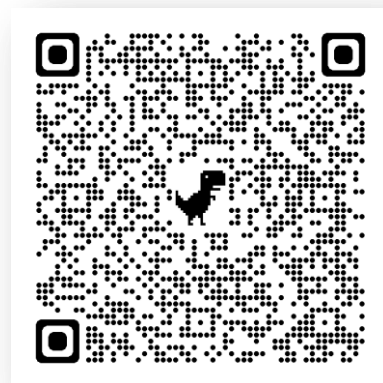
Моніторинг – це постійний збір і реєстрація інформації за наперед визначеним переліком показників (індикаторів).

Моніторинг якості підготовки фахівців на будь-якому етапі – це одночасно і перевірка якості діяльності науково-педагогічного працівника, якості організації освітнього процесу, основним результатом якого виступає комплексна підготовка фахівця до самореалізації у суспільстві.

Моніторинг якості реалізації освітньо-професійних програм – відстеження, діагностика, прогнозування результатів діяльності учасників освітнього процесу. Основним завданням моніторингу є отримання об'єктивної інформації про якість освітнього процесу шляхом проведення як внутрішнього, так і зовнішнього контролів, під час яких дається оцінка стану та результатам їх діяльності, рівню навчально-методичного, матеріально-технічного та кадрового забезпечення освітнього процесу.

Н

Навчальний план – це нормативний документ Університету з визначенням переліком навчальних дисциплін, їх обсягом у кредитах ЄКТС та годинах, послідовністю їх вивчення, формами проведення навчальних занять та їх обсягом, схематичним графіком освітнього процесу, формами підсумкового контролю.



Навчальний семестр – складова частина навчального часу здобувача вищої освіти, яка закінчується підсумковим контролем.

Навчання за індивідуальним графіком – форма організації освітнього процесу, за якої, у зв'язку з певними тимчасовими об'єктивними обставинами, здобувачеві вищої освіти надається можливість опановувати теоретичні знання та набувати практичних навичок і вмінь із навчальних дисциплін навчального плану за індивідуальним графіком навчання.

Навчальна дисципліна (далі – дисципліна) – педагогічно адаптована система понять про явища, закономірності, закони, теорії, методи тощо будь-якої галузі діяльності (або сукупності різних галузей діяльності) із визначенням потрібного рівня сформованості у здобувача вищої освіти певної сукупності умінь і навичок. Навчальні дисципліни поділяються на **нормативні та вибіркові**.

Нормативні дисципліни визначаються освітньо-професійною програмою підготовки. Дотримання їх назв є обов'язковим для кафедр Університету, а сукупний їх обсяг не може бути меншим від обсягу, встановленого стандартом вищої освіти. Ці дисципліни поділяються на: загальні, що формують загальні компетентності та відповідні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою; професійні (фахові), що формують фахові компетентності та відповідні результати навчання за професією.

Вибіркові дисципліни вводяться Університетом для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів здобувачів вищої освіти та потреб суспільства, ефективнішого використання освітнього середовища Університету, врахування регіональних потреб ринку праці тощо. Ці дисципліни, як правило, формуються у пакети із зазначенням навчального семестру та кількості дисциплін, необхідної для обрання з кожного пакету. Вибіркові дисципліни також поділяються на загальні та професійні (фахові). **Саме вибіркові дисциплін і формуються індивідуальну траєкторії навчання.**

Навчальні заняття (аудиторні заняття) – лекції, практичні, лабораторні, семінарські заняття тривають дві академічні години з перервами між ними і проводяться за розкладом. Такі заняття називають «парами», оскільки вони є спареними.

Лекція – основний вид проведення навчальних занять в Університеті, призначений для засвоєння теоретичного матеріалу. Лекція повинна

передувати всім видам навчальних занять.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, під час проведення якого здобувачі вищої освіти розширюють, поглиблюють та закріплюють основи теоретичних знань, які отримані на лекції. Семінарські заняття можуть проводитись у формі бесіди, дискусії, рецензування та обговорення доповідей тощо.

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому науково-педагогічний працівник формує вміння та навички практичного застосування здобувачем вищої освіти знань, які отримані на лекціях та під час самостійної роботи.

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, при якому здобувач вищої освіти під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліді з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Наукова етика – сукупність установлених та визнаних академічною спільнотою норм і правил поведінки працівників, зайнятих у сфері науково-технічної та науково-педагогічної діяльності.

Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження.

Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінок здобувачів вищої освіти педагогічними та науково-педагогічними працівниками.

Неправомірна вигода – надання, отримання чи пропозиція щодо надання (отримання) учасником освітнього процесу коштів, майна, переваг, пільг чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.



Несанкціонована співпраця – навмисна чи усвідомлена допомога або спроба допомоги іншій особі в здійсненні акту академічної нечесності, а також виконання на замовлення та/або продаж академічних текстів.



Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Вона допомагає швидко і вчасно отримати необхідні знання відповідно до потреб тут і зараз. Форми неформальної освіти: очна (тренінги, майстер-класи, семінари, майстерні тощо), дистанційна (дистанційні курси, вебінари).

О

Опитування – це метод збору соціологічної інформації про досліджуваний об'єкт під час безпосереднього (усне опитування, інтерв'ю) або опосередкованого (письмове опитування, анкетування) спілкування того хто опитує з респондентом. Опитування бувають соціологічні, політологічні, маркетингові, психологічні – залежно від предмету дослідження. Залежно від кількості опитуваних (вибірки, вибіркової сукупності) вони також можуть бути масовими, вибірковими, індивідуальними, експертними.

Освітня діяльність – діяльність закладу вищої освіти, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу.

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій).



Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації. За визнанням відповідності певним нормам якості освітньої програми можуть бути акредитованими (мають державну акредитацію), сертифікованими (які мають сертифікати відповідності різних українських та/або міжнародних професійних організацій і сертифікаційних центрів), які мають внутрішні документи визнання та/або оцінки якості.

Освітній процес – інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти й науки, що провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей здобувачів вищої освіти, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

В Університеті освітній процес здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи.

Освітня діяльність – діяльність Університету, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті.

Освітня послуга – комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій Університету, що мають визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем вищої освіти очікуваних результатів навчання.

Оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень здобувача вищої освіти в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм. Об'єктом оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти є знання, вміння та навички, досвід творчої діяльності, досвід застосування отриманих знань під час вирішення практичних завдань.

Очна (денна, вечірня) форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів упродовж навчального року.

П

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства під іменем особи, яка не брала участі в їх створенні.

Порівняльна шкала оцінювання ЄКТС – європейська система оцінювання успішності засвоєння здобувачем вищої освіти кредитних модулів, яка передбачає семибальну шкалу (А, В, С, D, E, Fx, F) і подвійне (описове та статистичне) визначення цих оцінок.

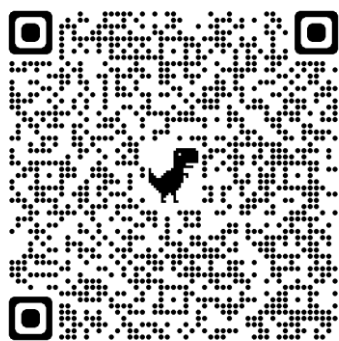
Практична підготовка здобувачів вищої освіти (навчальна, виробнича практика, практика за фахом) – обов'язковий компонент освітньо-професійної програми для здобуття освітнього ступеня вищої освіти, здійснюється шляхом проходження практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними Університетом договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.



Процедура (від лат. *procedo* – просуваюсь, проходжу) офіційно встановлений порядок здійснення освітньої діяльності в Університеті, послідовність дій стейкхолдерів при здійсненні участі в освітньому процесі для внесення пропозицій щодо покращення якості вищої освіти та освітньої діяльності Університету.

Процедури вивчення якості освітньої діяльності в Університеті:

- ✓ система внутрішніх і зовнішніх моніторингів якості освітньої діяльності та якості освіти (наприклад, моніторинг навчальних досягнень студентів, моніторинг рівня задоволеності учасників освітнього процесу якістю освітньої діяльності, моніторинг професійних досягнень науково-педагогічних працівників, проходження акредитації освітніх програм, що реалізуються в Університеті тощо);
- ✓ самооцінювання якості освітньої діяльності та якості освіти;
- ✓ система рейтингового оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ система рейтингового оцінювання науково-педагогічних працівників
- ✓ система підвищення кваліфікації та професійного зростання науково-педагогічних працівників;
- ✓ забезпечення публічності інформації про діяльність Університету (заклад визначає, яка інформація має бути оприлюднена та з якою періодичністю, крім тієї, що обов'язково має бути оприлюднена відповідно до статті 30 Закону України «Про освіту»);
- ✓ забезпечення академічної доброчесності у діяльності науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти;
- ✓ запобігання та протидія булінгу (цькуванню);
- ✓ контрольні та взаємні відвідування навчальних занять.



Процедури вибору навчальних дисциплін в Університеті регламентовані Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті. Для організованого проведення вибору кафедрами визначені переліки вибіркового навчальних дисциплін, які сформовані у каталоги відповідного спрямування (соціально-гуманітарний, юридичний, психологічний тощо) та оприлюднені на сайті.

Кафедри, за якими закріплені вибірково навчальні дисципліни, щорічно розробляють/оновлюють матеріали (силабус) та розміщують їх на сайті. Кожного навчального року навесні (квітень-травень) проводяться

презентації вибіркового курсів, які пропонуються для вивчення у наступному навчальному році. Здобувачі вищої освіти після презентацій та ознайомлення з матеріалами подають Гаранту освітньої програми власноруч написані заяви на ім'я ректора щодо включення обраних дисциплін до індивідуального плану. За результатами вибору видається наказ «Про формування навчальних груп для вивчення вибіркового навчальних дисциплін». В подальшому персональний склад груп може коригуватись. Для студентів першого курсу, після успішної адаптації до умов вищої школи, восени (листопад-грудень) проводяться презентації вибіркового дисциплін, які вони будуть вивчати у наступному семестрі. За підсумками вибору та подання Гаранту освітньої програми заяв про включення обраних дисциплін до індивідуального плану видається наказ.

Р

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.



Рейтинг – комплексний показник якості науково-педагогічної діяльності науково-педагогічного працівника або навчальної та наукової діяльності здобувача вищої освіти, що є інструментом інтегрованого оцінювання досягнень з усіх видів діяльності.

Рейтингова оцінка – оцінка досягнень здобувача вищої освіти за багатобальною шкалою за результатами навчальної (складання підсумкових контролів (середній бал успішності), наукової та інших видів діяльності).

Рейтингова система оцінювання – система, в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувача вищої освіти з певного модуля навчальної дисципліни.

Рейтинговий показник – числова величина, яка дорівнює відсотковому співвідношенню суми балів з усіх видів діяльності до суми максимально можливих балів.

Реферат, есе – індивідуальне завдання, що сприяє поглибленню та розширенню теоретичних знань здобувачів вищої освіти з окремих тем навчальної дисципліни, а також розвиває навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою. Ці форми індивідуального завдання застосовують під час вивчення теоретичних курсів і дисциплін гуманітарного та соціально-економічного спрямування.

Рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій. На сьогодні в Україні чинним законодавством в галузі освіти виокремлено чотири рівні освіти:

початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;

перший (бакалаврський) рівень;

другий (магістерський) рівень;

третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень.

Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою освітньої програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

- 1) молодший бакалавр;
- 2) бакалавр;
- 3) магістр;
- 4) доктор філософії/доктор мистецтва.

С

Силабус – стислий опис (навчальна програма) навчальної дисципліни, що включає в себе тематичний план дисципліни з розподілом годин між аудиторними заняттями (лекції, семінарські та практичні заняття) та годинами, відведеними на самостійну роботу. В силабусі науково-педагогічний працівник наводить політику курсу («правила гри» під час вивчення дисципліни), а також визначає очікувані результати навчання та

компетентності, які формує дисципліна. Обов'язковим елементом силабусу є перелік питань до самоконтролю та підсумкового контролю, а також рекомендована для вивчення література.

Система забезпечення якості вищої освіти є невід'ємною складовою системи управління діяльністю Університету і складається з наступних взаємопов'язаних між собою складових:

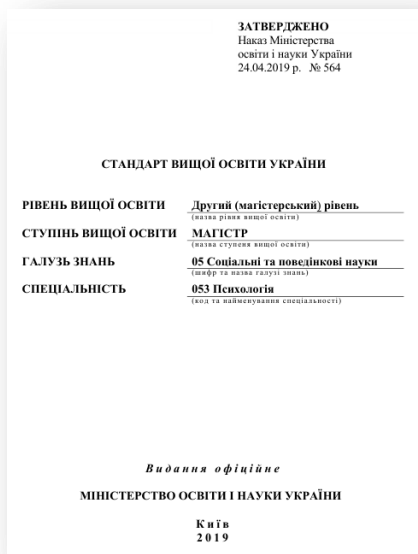
- ✓ нормативна база;
- ✓ структурні підрозділи та уповноважені комісії;
- ✓ інформаційна база;
- ✓ критерії, правила та процедури оцінювання здобувачів вищої освіти;
- ✓ критерії, правила та процедури оцінювання діяльності (навчальна, наукова та наукової дослідна, організаційна) науково-педагогічних працівників;
- ✓ система, механізми та процедури забезпечення академічної доброчесності.

Система управління дистанційним навчанням «MOODLE» – система управління курсами, також відома як система управління навчанням або віртуальне навчальне середовище. Є аббревіатурою від англ. Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment. Є вільним веб-додатком, що надає можливість створювати сайти для онлайн-навчання.



Спеціалізація – складова спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти.

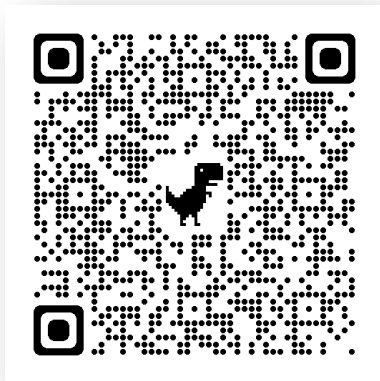
Спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.



Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

Стаття (наукова) – вид наукової публікації, який описує дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою, та виконана її науковими авторами. Наукові статті публікуються в періодичних наукових журналах або в неперіодичних збірниках наукових робіт.

Студентське самоврядування – це право і можливість студентів вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні закладом вищої освіти.



Студентське самоврядування об'єднує всіх студентів Університету. Усі студенти, які навчаються в Університеті, мають рівні права та можуть обиратися та бути обраними в робочі, дорадчі, виборні та інші органи студентського самоврядування. Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів студентів та їх участь в управлінні Університетом.

Студентське самоврядування здійснюється студентами безпосередньо і через органи студентського самоврядування, які обираються шляхом прямого таємного голосування студентів.

Студентське самоврядування функціонує на рівні: академічних груп та Університету в цілому. Структура органів студентського самоврядування, що діють в Університеті: Загальні збори здобувачів вищої освіти всіх освітніх рівнів Університету; Студентська рада; старостат. Первинною структурною одиницею системи студентського самоврядування є – академічна група.

Студентоцентроване навчання передбачає розроблення освітньо-професійних програм, які зосереджено на результатах навчання, ураховують особливості пріоритетів здобувача вищої освіти, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, що узгоджується із тривалістю освітньо-професійної програми. При цьому здобувачеві вищої освіти надаються більші можливості щодо вибору змісту, темпу, способу та місця навчання.

Стейкхолдери (англ. Stakeholders) – зацікавлені сторони, фізичні та юридичні особи, які мають легітимний інтерес у діяльності організації, тобто певною мірою залежать від неї або можуть впливати на її діяльність. Іноді їх називають групами інтересів або групами впливу.

Стейкхолдери внутрішні – різні категорії осіб, що отримують освіту, і їх батьки; науково-педагогічні працівники, навчально-допоміжний та адміністративно-управлінський персонал. Зокрема:

- ✓ здобувачі вищої освіти та інші особи, які отримують освітні послуги в Університеті;
- ✓ наукові, науково-педагогічні працівники;
- ✓ фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу в рамках реалізації освітньо-професійних програм;
- ✓ навчально-допоміжний і адміністративно-управлінський персонал.

Стейкхолдери зовнішні – це особи, організації або їх групи, які зацікавлені у провадженні освітньої діяльності та якісній підготовці фахівців Університетом. До них належать:

- ✓ держава, яка визначає пріоритетні напрямки розвитку освіти і



соціуму в цілому, окреслює стратегію розвитку його людських ресурсів і пріоритетних галузей, здійснює нормативно-правове регулювання діяльності Університету;

- ✓ центральні й регіональні органи державної влади;
- ✓ територіальні громади, органи місцевого самоврядування, які зацікавлені у розвитку локального ринку праці;
- ✓ замовники і споживачі освітніх послуг (організації, установи, юридичні та фізичні особи);
- ✓ роботодавці (великі, середні й малі підприємства та організації різних форм власності та сфер діяльності), що зацікавлені в компетентних фахівцях, які відповідають сучасним вимогам ринку праці;
- ✓ абітурієнти і їх батьки, які перебувають на стадії вибору закладу вищої освіти;
- ✓ випускники Університету;
- ✓ кадрові агентства, зацікавлені у підборі висококваліфікованих фахівців;
- ✓ різноманітні самоврядні громадські організації та об'єднання, які опосередковано пов'язані з системою освіти (творчі спілки, професійні об'єднання, політичні партії, етнічні та інші соціальні групи), що зацікавлені у розвитку соціального партнерства з Університетом;
- ✓ національні та міжнародні агенції із забезпечення якості освіти;
- ✓ інвестори, донори і благодійники, які зацікавлені у розвитку наукових досліджень й інноваційних технологій, та організації-партнери у реалізації державних і міжнародних програм з розвитку освіти і соціуму.

Структурно-логічна схема підготовки – наукове та методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки та основа для створення навчального та робочого навчального планів.

T

Тези для конференції або наукової роботи – це лаконічно сформульовані головні думки, ключові аспекти, ідеї та концепції автора. Якщо простіше, то це витримка з головного, концентрат ідеї автора. Тези –

2.3. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

[illegible]

своєрідний фундамент доповіді чи наукової роботи.

Ф

Фахові (спеціальні) компетентності – компетентності, що залежать від предметної сфери та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається відповідно до освітніх ліцензованих програм закладів післядипломної освіти і передбачає досягнення здобувачами освіти заздалегідь визначених результатів навчання. Вона розширює й доповнює знання з фаху, методики викладання предмету, психології, які отримав вчитель, здобуваючи вищу освіту. Форми формальної освіти: очна (курси підвищення кваліфікації, семінари, творчі групи, тренінги тощо), дистанційна (дистанційні курси, онлайнві конференції, вебінари тощо), очно-дистанційна (поєднання очної та дистанційної форм навчання – очно-дистанційні курси).



Я

Якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

Якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

ПІСЛЯМОВА

Якість освіти та освітньої діяльності має нерозривний зв'язок, оскільки саме якісно організована освітня діяльність Університету є невід'ємною складовою якості вищої освіти. Досягти якості освітньої діяльності можливо лише спільними зусиллями усіх учасників освітнього процесу – викладачів, студентів та співробітників. І головну роль має відігравати інформування всіх без виключення учасників освітнього процесу про критерії та процедури визначення якості освітньої діяльності і якості освіти в цілому.

Даний довідник покликаний забезпечити саме цю інформаційну складову процедур системи забезпечення якості освітньої діяльності і відкриває інформаційну кампанію щодо висвітлення принципів та політики забезпечення якісних характеристик освітніх послуг в Університеті.

Укладачі довідника переслідували мету допомоги студентам у розумінні питань якості освіти та освітньої діяльності, академічної доброчесності та її принципів. Вкрай важливим, на думку колективу авторів, здатність вчорашніх школярів швидко адаптуватись до умов вищої освіти та переключитися на університетські методи навчання і зробити так, щоб за чотири роки навчання отримати не лише диплом, а й знання та навички їх застосування у майбутній професійній діяльності.

Залучення кожного студента до розбудови якісного освітнього середовища на сьогодні є головним завданням університетської спільноти. Ми готові почути кожного з вас та спілкуватися з кожним з вас. Ми впевнені, що навчання принесе велику користь, коли кожний з вас буде активним та особисто зацікавленим. Це означає: аналізувати отриману інформацію з різних сторін; зосереджувати увагу на дійсно важливих речах і фактах та знаходити зв'язок між отриманими фактами; використовувати різні можливості та приймати відповідальні рішення.

Університет очікує від вас певної підготовки та готовності чесно вчитися. І, звичайно, від вас як студента, і викладачі, і співробітники Університету чекають серйозного ставлення до навчання. Ви можете діяти відповідально, тільки якщо ви відчуваєте впевненість, якщо ви готові до навчання на тому рівні, який обрали.

Ми впевнені, що ви готові!